

Det analyserende oplæg

Genren

Det analyserende oplæg er den stilegenre, der mest minder om undervisningens analyse- og fortolkningsarbejde af skønlitterære tekster. Det betyder, at tekstlæsningen er i centrum i relation til temaet, og du skal bruge relevante danskfaglige begreber (link til leksikon) i din analyse og fortolkning (link til leksikon).

Materialet

Stilesættet består af 2 hæfter med samme tema, og det er dette tema, der skal være fokus/omdrejningspunkt i din analyse. Det betyder i praksis, at hver gang du har gjort dig nogle iagttagelser, så skal de sættes i relation til temaet. Det kan du gøre ved evt. at lave sammenfatninger undervejs.

Analysen af teksten fra hæfte 2 (særteksten) indgår som en central del af besvarelsen og sættes ind i en større sammenhæng, der er angivet af emnet, og med inddragelse af dele af teksterne fra hæfte 1 (fællesteksterne).

Modtager

Du henvender dig som hf-danskkursist til andre dygtige dansk-kursister, og du må derfor gerne bruge gængse danskfaglige begreber uden at forklare dem nærmere.

Din modtager kender dog ikke teksterne, så du skal huske at præsentere det materiale, som du inddrager (forfatter, titel, medie og dato).

Du skal ikke henvende dig direkte til dine modtagere i dit oplæg.

Sprog og struktur

Dit oplæg skal indeholde:

- a) Overskrift (rubrik), der fanger læseren og dækker besvarelsens indhold
- b) Indledning, hvor du formulerer dig om oplæggets fokus (stilesættets tema) (evt link til leksikon om indledninger)
- c) Hovedafsnit, hvor du analyserer/fortolker særteksten. Brug evt. mellemrubrikker til at skabe overblik.
- d) Perspektivering, hvor du trækker centrale pointer fra materialet i hæfte 1 frem og sætter dem i relation til særteksten og det overordnede emne.

Oplægget skal være skrevet i et sammenhængende sprog

Husk at bruge centrale citater fra særteksten som dokumentation for din analyse.

Hvordan skriver jeg et analyserende oplæg?

Opgaveformuleringen, her hentet fra stilesættet om sproglig fornyelse (21. august 2006), lyder således:

Skriv et analyserende oplæg til et HF-hold om sproglig kreativitet. Som del af besvarelsen skal du analysere og fortolke Klaus Rifbjergs tekst (tekst 4) med særlig vægt på, hvordan sproget bruges til at tegne et portræt af en ungdomsgruppe. Du skal inddrage dele af materialet fra hæfte 1

Allerede i første linje bliver stilen præsenteret: det analyserende oplæg. Du får også din modtager at vide: et HF-hold. Dvs. din modtager ligner dig: Du skal derfor bruge et helt naturligt ordvalg, bruge fagudtryk som I har lært på holdet, men tænk på, at det til tider kan være svært for et HF-hold at holde koncentrationen. Gør derfor meget ud af dit sprog og din struktur i opgaven. Dette kan være med til at holde koncentrationen hos din modtager.

Næste sætning fortæller, at du skal lave analyse og fortolkning af en Rifbjerg tekst (i dette tilfælde er det et digt), og at fokus skal være, hvordan sproget bruges til at tegne et portræt af en ungdomsgruppe. Det betyder, at Rifbjergs digt er din særtæst og altså den tekst, du skal skrive mest om i din besvarelse. Det er også den tekst, der danner udgangspunkt for din videre behandling af emnet.

Du kan begynde din analyse med en *kort* redegørelse for tekstens indhold, men husk: Det analyserende oplæg er ikke en øvelse i at genfortælle – du skal lave en analyse, som leder frem til en fortolkning/helhedsforståelse af teksten, der peger på tekstens tema.

Du skal nu forsøge at lave delspørgsmål til en analyse af teksten. Det vil være oplagt at se på ordvalget – herunder valget af engelske ord og fremmedord – og billedsproget i digtet. Husk: Det er fint at lave iagttagelser og skrive det ned i fuldendte sætninger, men det er altafgørende, at der bliver konkluderet på iagttagelserne. Du kan konkludere ved hele tiden at stille dig selv følgende spørgsmål: Hvilken effekt har det, at Rifbjerg har valgt at gøre sådan? Hvad opnår Rifbjerg ved at gøre sådan? Alt sammen i forhold til hvordan man kan karakterisere en ungdomsgruppe ved hjælp af sproget.

I sidste del af opgaveformuleringen står der, at du skal inddrage dele af materialet fra hæfte 1. Dette svarer i praksis til den traditionelle perspektivering til andre tekster. Når der står "skal", er det altså et krav, at mindst en tekst fra hæfte 1 inddrages. (Derudover må du naturligvis gerne inddrage de andre tekster i hæfte 2, hvis du ønsker.) Inddragelsen kan ske både før og/eller efter din analyse af Rifbjergs digt. I teksterne fra hæfte 1 (og 2) kan du finde inspiration til indledning og afslutning, gode citater og synsvinkler på emnet om sproglig fornyelse. Du må naturligvis også gerne fylde på med egne oplevelser, viden og eksempler.

Oversigt over opbygning af et analyserende oplæg

Indgang

Lav en overskrift, der fænger og hvor der står noget information om opgaven.

Begyndelsen

Anslag => gør læseren nysgerrig => som en trailer til en film..

(Undgå at starte første sætning med "jeg vil analysere XX")

Evt. ved et citat eller en tekstiagttagelse => noget der undrer én/noget spændende.

Midte

Særtæksten: Grundig analyse fra relevante vinkler => læs opgaven.. hvad er det du skal?

Del analysen op i mindre dele.

Til sidst samler du analysedelene i en samlet fortolkning fx i tekstens tema.

Du kan perspektivere teksten fx til den litteraturhistoriske tid, andre tekster af samme genre, med samme tema osv.

Udgang

Diskuter emnet i et bredere perspektiv :

Hvorfor er det relevant, aktuelt, osv.

Gentag gerne hvordan analysen af særtæksten har bidraget til pointen.

Bind en sløjfe til begyndelsen => hvad skrev du i anslaget, og hvordan kan du kæde slutningen sammen med det du skrev i anslaget.

TEKSTARBEJDET

Vælg ud, hvad der er vigtigt at tage fat på i den enkelte tekst, og i forhold til opgaven.

Tekstens hvad:

Handling, personer, miljøer, tidsforhold, tematik mv.

Tekstens hvordan:

Genre/ræk, form, fortællemåde, stil, sprog osv.

Overvej, hvert punkt => er det vigtigt i din analyse, hvad bruger du det til i din analyse...

Husk at du gennem analysen skal du kunne formulere en samlet pointe = opfattelse af teksten, hvad er den underforstået mening i den = din fortolkning.

Fortolkning af en tekst = Hvad vil teksten, hvad gør den, hvad er dens projekt, hvilke temaer behandler den og hvordan gør den det?

Husk at bruge de danskfaglige begreber => DET ER HER DU FÅR POINT!

Det er ikke altid det nemmeste at starte med første del af opgaven. Vent med at lave en overskrift, og skriv anslag før, du er helt færdig med din analyse.

